

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA CZWARTA

SPRAWA KURKOWSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 36228/06)

WYROK

STRASBURG

9 kwietnia 2013 roku

Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w Artykule 44 § 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Kurkowski przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Czwarta), zasiadając jako Izba w składzie:

Ineta Ziemele, *Przewodniczący,*

Päivi Hirvelä,

George Nicolaou,

Ledi Bianku,

Zdravka Kalaydjieva,

Krzysztof Wojtyczek,

Faris Vehabović, *sędziowie,*

oraz Fatoş Aracı, *Zastępca Kanclerza Sekcji,*

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 marca 2013 roku,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 36228/06) wniesionej do Trybunału w dniu 28 sierpnia 2006 roku przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez obywatela Polski, Pana Mariusza Kurkowskiego ("skarżący").

2. Skarżący był reprezentowany przez Panią B. Krzyżagórską-Żurek, adwokat prowadzącą praktykę w Gdańsku. Rząd polski ("Rząd") był reprezentowany przez pełnomocnika, Pana J. Wołasiewicza, którego zastąpiła Pani J. Chrzanowska z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucił w szczególności, iż warunki jego osadzenia prowadziły do nieludzkiego i poniżającego traktowania, sprzecznego z Artykułem 3 Konwencji.

4. W dniu 12 stycznia 2010 roku Trybunału zdecydował o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Wydano także decyzję o łącznym rozpoznaniu skargi co do meritum i dopuszczalności (Artykuł 29 ust. 1).

STAN FAKTYCZNY**I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY**

5. Skarżący urodził się w 1960 roku i mieszka w Gdańsku.

A. Tymczasowe aresztowanie skarżącego i wszczęte przeciwko niemu postępowanie w sprawie karnej

6. Skarżący pełnił funkcję członka zarządu spółki akcyjnej Mostostal Gdańsk ("spółka"), zajmującej się produkcją okrętów oraz innych konstrukcji stalowych na potrzeby przemysłu.

7. W dniu 28 listopada 2002 roku Prokuratur Rejonowy w Gdańsku wszczął śledztwo w związku z zarzutem celowego działania na szkodę spółki przez jej zarząd.

8. W dniu 4 grudnia 2004 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku zastosował wobec skarżącego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w związku z uzasadnionym podejrzeniem, iż dopuścił się on szeregu przestępstw związanych z prowadzeniem spółki. Sąd stwierdził ponadto, że zastosowanie wobec skarżącego tymczasowego aresztowania było zasadne z uwagi na grożącą mu surową karę oraz ryzyko, że może on utrudniać postępowanie, w szczególności ze względu na fakt, iż wyjaśnienia skarżącego i współoskarżonych pozostawały we wzajemnej sprzeczności. W dniu 10 stycznia 2005 roku sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy to postanowienie.

9. Okres stosowania wobec skarżącego tymczasowego aresztowania został następnie przedłużony na podstawie decyzji Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 2 marca, 1 czerwca oraz 26 sierpnia 2005 roku, które zostały utrzymane w mocy przez Sąd Okręgowy w Gdańsku odpowiednio w dniach 30 marca, 27 czerwca oraz 19 września 2005 roku. W wydanych postanowieniach, sądy krajowe wielokrotnie wskazywały na uzasadnione podejrzenie, iż skarżący popełnił zarzucane mu czyny, ciężar gatunkowy przestępstw, zawiłość i wieloosobowy charakter sprawy oraz obawę mactwa procesowego na przykład poprzez nakłanianie świadków do składania fałszywych zeznań. Sądy krajowe uznały ostatni argument za szczególnie istotny w świetle faktu, iż skarżącemu groziła surowa kara. Ponadto, sądy krajowe powołały się na trudności związane ze zgromadzeniem materiału dowodowego, w tym pochodzącego z zagranicy, oraz potrzebę powołania kilkuset świadków i wielu biegłych z dziedziny księgowości, podatków oraz audytu. W dniu 1 czerwca 2005 akta sprawy składały się już ze stu tomów.

10. Okres tymczasowego aresztowania skarżącego został ponownie przedłużony na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2005 roku, 23 maja oraz 28 września 2006 roku, które zostały utrzymane w mocy przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w dniu 24 stycznia i 13 czerwca 2006 roku oraz na podstawie kolejnego postanowienia wydanego w bliżej nieokreślonym dniu.

11. W dniach 31 sierpnia 2005 roku oraz 2 lutego 2006 roku dwa wnioski o uchylenie tymczasowego aresztowania wobec skarżącego nie zostały uwzględnione.

12. Tymczasem, w dniu 18 sierpnia 2005 roku prokurator wniósł akt oskarżenia przeciwko skarżącemu oraz jedenastu współoskarżonym do Sądu Rejonowego w Gdańsku. Skarżącemu postawiono łącznie zarzutów, w tym przywłaszczenie mienia spółki, wyrządzenie szkody spółce oraz działanie na szkodę wierzycieli spółki. Prokurator wniósł o przesłuchanie 30 świadków oraz odczytanie zeznań 552 innych świadków.

13. W dniu 31 sierpnia 2005 roku, ze względu na stopień zawiłości sprawy, Sąd Rejonowy wystąpił do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z wnioskiem o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Gdańsku. W dniu 6 września 2005 roku sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

14. W dniu 27 czerwca 2006 roku odbyła się pierwsza rozprawa.

15. Okres stosowania wobec skarżącego tymczasowego aresztowania został następnie przedłużony przez sąd pierwszej instancji w dniu 28 września 2006.

16. W dniu 26 października 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał postanowienie o uchyleniu środka zapobiegawczego i zwolnieniu skarżącego z aresztu. Sąd uznał, iż dalsze stosowanie wobec skarżącego tymczasowego aresztowania nie jest dłużej zasadne, ponieważ dwóch współoskarżonych, którzy przebywali początkowo w areszcie, złożyło już wyjaśnienia, a siedmiu pozostałych współoskarżonych pozostawało na wolności w czasie trwania postępowania. Z tych względów, nie zachodzi potrzeba stosowania wobec skarżącego tymczasowego aresztowania.

17. Wydaje się, iż postępowanie karne wszczęte przeciwko skarżącemu jest wciąż w toku.

B. Skarga na przewlekłość postępowania w sprawie karnej wszczętej przeciwko skarżącemu

18. W dniu 7 grudnia 2005 roku skarżący skierował skargę na przewlekłość postępowania w sprawie karnej wszczętej przeciwko niemu do Ministra Sprawiedliwości oraz Przewodniczącego Sądu Okręgowego w Gdańsku.

19. Pismem z dnia 18 stycznia oraz 14 lutego 2006 roku, właściwe władze odrzuciły skargę jako bezzasadną. Władze uznały, iż z uwagi na zawiłość sprawy, kwestionowane postępowanie nie było przewlekłe.

20. Skarżący nie wniósł skargi na mocy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

C. Warunki osadzenia

1. Bezsporny stan faktyczny

21. Skarżący był osadzony w Areszcie Śledczym w Gdańsku od dnia 4 grudnia 2004 roku do dnia 26 października 2006 roku. W rzeczonym czasie, przebywał w sześciu różnych celach mieszkalnych. Ich powierzchnia wahała się od 6.74 m² do 17 m². Przestrzeń przypadająca na osobę wynosiła od 2.1 m² do 3.6 m².

22. Pomiędzy dniem 29 sierpnia a dniem 1 września 2005 roku skarżący przebywał w celi numer 10 o powierzchni 17 m², którą dzieliło ośmiu osadzonych, w tym skarżący (2.1 m² na osobę).

23. Pomiędzy dniem 12 a 15 września 2005, skarżący przebywał w celi numer 18 o powierzchni 5.52 m², którą dzieliło dwóch osadzonych, w tym skarżący (2.6 m² na osobę).

24. Cele posiadały wydzielony kącik sanitarny

2. Fakty sporne

(a) Skarżący

25. Skarżący podkreślił, iż warunki osadzenia w dwuosobowej celi były nieludzkie. Stwierdził, iż w każdej celi znajdowały się łóżka piętrowe (200 cm x 100 cm). Jednakże, powierzchnia kącika sanitarnego została wliczona do powierzchni całkowitej i stanowiła część 3 m² przypadających na osobę. Sposób zaprojektowania celi uniemożliwiał swobodne poruszanie się dwóch osadzonych.

26. Skarżący podniósł ponadto, iż żywność wydawana wszystkim osadzonym była złej jakości, a normy ilościowe niewystarczające. Skarżący był zmuszony kupować dodatkową żywność, a mimo to w trakcie osadzenia stracił na wadze 20 kg.

(b) Rząd

27. Rząd podniósł, iż skarżący miał zapewniony dostęp do czystych pomieszczeń sanitarnych, bieżącej wody oraz łaźni. Wydawane skarżącemu posiłki spełniały odpowiednie normy określone przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Skarżącemu przysługiwał codziennie godzinny spacer. Mógł on również posiadać własny odbiornik telewizyjny lub oglądać telewizję w świetlicy więziennej.

D. Ograniczenie prawa skarżącego do widzeń w trakcie tymczasowego aresztowania oraz cenzura jego korespondencji

1. Bezsporny stan faktyczny

28. Lista widzeń dostarczona przez Rząd wskazuje, że pomiędzy dniem 29 grudnia 2004 roku a 6 lipca 2006 roku skarżący skorzystał z 86 widzeń, z których 53 to spotkania z obrońcą oraz 1 spotkanie z notariuszem. Pozostałe 32 widzenia to spotkania z rodziną skarżącego (żoną, córką, matką). Trwały one od 40 (jeden przypadek) do 120 minut, w większości jednak 90 minut.

29. W dniu 13 marca 2006 roku władze nie udzieliły zezwolenia na dodatkowe widzenie skarżącego z osobami najbliższymi. Decyzja ta nie została uzasadniona.

30. Trzykrotnie (w dniach 27 września 2005 roku, 2 listopada 2005 roku oraz 11 stycznia 2006 roku) kontakt skarżącego z rodziną został ograniczony, a on sam został oddzielony od osób odwiedzających szybą wykonaną z tworzywa Perspex.

2. Fakty sporne

(a) Skarżący

31. Skarżący, bez podania jakichkolwiek szczegółów, stwierdził, iż w trakcie tymczasowego aresztowania jego korespondencja z rodziną była cenzurowana i wstrzymywana przez władze.

32. Skarżący stwierdził ponadto, iż jego żona oraz dzieci mogły korzystać z widzeń w areszcie śledczym jedynie raz w miesiącu. Większość wniosków skarżącego o zezwolenie na dodatkowe widzenie z rodziną nie została uwzględniona przez władze. Widzenia skarżącego z osobami najbliższymi były krótkie i nie pozwalały na bezpośredni kontakt. Wielokrotnie nie miał on bezpośredniego kontaktu z osobami najbliższymi, ponieważ był oddzielony od nich szybą wykonaną z tworzywa Perspex i mogli komunikować się jedynie za pośrednictwem wewnętrznego aparatu telefonicznego.

33. Na koniec, skarżący zaprzeczył, że odbył widzenie z niejaką E.P. w dniu 6 lipca 2006 roku.

(b) Rząd

34. Rząd stwierdził, że pomiędzy dniem 29 grudnia 2004 roku a dniem 5 października 2006 roku, większość widzeń skarżącego z rodziną odbywała się przy stoliku w obecności funkcjonariusza Służby Więziennej. Spośród 32 widzeń skarżącego z żoną, matką i najmłodszym dzieckiem, bezpośredni kontakt został umożliwiony 29 razy.

35. Rząd stwierdził ponadto, iż oprócz wymienionych powyżej odwiedzin, w dniu 6 lipca 2006 roku skarżący skorzystał z widzenia z E.P.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

A. Środki zapobiegawcze, w tym tymczasowe aresztowanie

36. Właściwe prawo krajowe i praktyka w zakresie stosowania tymczasowego aresztowania, przesłanek jego przedłużenia, uchylecia tymczasowego aresztowania oraz zasady stosowania innych „środków zapobiegawczych” zostały ujęte w wyrokach wydanych przez Trybunał w sprawach *Golek przeciwko Polsce* (skarga nr 31330/02, §§ 27-33, z dnia 25 kwietnia 2006 roku) oraz *Celejewski przeciwko Polsce* (skarga nr 17584/04, §§ 22-23, z dnia 4 maja 2006 roku).

B. Warunki osadzenia

37. Szczegółowy opis właściwego prawa krajowego oraz praktyki w zakresie ogólnych zasad regulujących warunki osadzenia w Polsce, a także krajowych środków odwoławczych przysługującym osadzonym, którzy formułują zarzut niewłaściwych warunków osadzenia zostały ujęte w wyrokach pilotażowych wydanych przez Trybunał w sprawach *Orchowski przeciwko Polsce* (skarga nr 17885/04) oraz *Norbert Sikorski przeciwko Polsce* (skarga nr 17599/05) z dnia 22 października 2009 roku (zob. odpowiednio §§ 75-85 oraz §§ 45-88). Kolejne rozstrzygnięcia opisano w decyzji Trybunału w sprawie *Łatak przeciwko Polsce* (skarga nr 52070/08 (dec), §§ 25-54, z dnia 12 października 2010 roku).

C. Prawo do widzeń w areszcie

1. Sytuacja do dnia 8 czerwca 2010 roku

38. Zgodnie z artykułem 217 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 czerwca 2010, tymczasowo aresztowany mógł uzyskać widzenie pod warunkiem, że otrzymał zezwolenie na widzenie wydane przez organ, do którego dyspozycji pozostawał, tj. prokuratora prowadzącego śledztwo (na etapie postępowania przygotowawczego) lub sądu pierwszej instancji (po rozpoczęciu postępowania sądowego) lub sądu odwoławczego (na etapie postępowania apelacyjnego). Tymczasowo aresztowanemu przysługiwało jedno widzenie w miesiącu w wymiarze godziny.

39. Zgodnie z paragrafem 2 i 3, widzenie odbywa się pod nadzorem funkcjonariusza Służby Więziennej w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt tymczasowo aresztowanego z osobą odwiedzającą, jednak organ wydający zezwolenie na widzenie może określić inne warunki. W praktyce stosuje się 3 rodzaje widzeń: “widzenie przy stoliku”, “widzenie w

obecności funkcjonariusza Służby Więziennej” oraz “widzenie przez telefon”.

40. Widzenie przy stoliku odbywa się we wspólnym pomieszczeniu przeznaczonym na widzenia. Każdy tymczasowo aresztowany i osoba go odwiedzająca mają do dyspozycji stół, przy którym mogą razem usiąść i prowadzić konwersację bez nadzoru oraz mieć ze sobą bezpośredni kontakt. Kilku osadzonych przyjmuje gości w tym samym czasie i w tym samym pomieszczeniu.

41. Widzenie w obecności funkcjonariusza Służby Więziennej odbywa się w tym samym pomieszczeniu, jednak funkcjonariusz jest obecny przy stole, nadzoruje przebieg widzenia, może ograniczać kontakt fizyczny, zgodnie ze wskazaniem zawartym w zarządzeniu o zgodzie na widzenie. Jednak zazwyczaj jego głównym zadaniem jest zapewnienie, aby widzenie nie było wykorzystywane do utrudniania postępowania lub osiągnięcia celów niezgodnych z prawem oraz zapobieganie przekazywaniu jakichkolwiek przedmiotów zabronionych z lub do zakładu karnego.

42. Widzenie przez telefon odbywa się w specjalnym pomieszczeniu. Tymczasowo aresztowany jest oddzielony od osoby odwiedzającej szybą wykonaną z tworzywa sztucznego Perspex i komunikuje się za pośrednictwem wewnętrznego aparatu telefonicznego.

2. Sytuacja od dnia 8 czerwca 2010 roku

(a) Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 lipca 2009 roku (sygnatura akt K. 1/07)

43. Wyrok został wydany w następstwie wniosku złożonego przez Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 2 stycznia 2007 roku o zbadanie zgodności artykułu 217 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego z szeregiem postanowień Konstytucji, w tym prawem do ochrony życia prywatnego i rodzinnego (Artykuł 47 Konstytucji), zasadą proporcjonalności (Artykuł 31 § 3 Konstytucji), Artykułem 8 Konwencji oraz Artykułem 37 Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawach Dziecka. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego wszedł w życie z dniem 8 lipca 2009 roku, w dniu jego ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

44. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że artykuł 217 § 1, w zakresie, w jakim nie określa przesłanek odmowy wyrażenia zgody na widzenie tymczasowo aresztowanego z osobą najbliższą jest niezgodny z powyższymi postanowieniami. Trybunał uznał, że przepis ten nie wskazuje wyraźnie na ograniczenia prawa tymczasowo aresztowanego do ochrony życia prywatnego i rodzinnego, gwarantowanego na mocy Konstytucji. Trybunał stwierdził także, iż artykuł 217 § 1 jest niezgodny z Konstytucją, w zakresie, w jakim pomija możliwość zaskarżenia przez osobę tymczasowo aresztowaną zarządzenia prokuratora o odmowie wyrażenia zgody na widzenie z osobą najbliższą.

(b) Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego

45. W dniu 5 listopada 2009 roku Sejm przyjął nowelizację artykułu 217 Kodeksu karnego wykonawczego. Dodano w szczególności punkty 1a-1f. Przepisy te przewidują, że tymczasowo aresztowanemu przysługuje przynajmniej jedno widzenie z osobą najbliższą w miesiącu. Określają ponadto szczególne przesłanki odmowy wyrażenia zgody na widzenie tymczasowo aresztowanego z rodziną oraz przewidują procedury zaskarżenia takiego zarządzenia. Zmiany weszły w życie w dniu 8 czerwca 2010 roku.

D. Środki odwoławcze na nadmierną długość postępowania

46. Właściwe prawo krajowe i praktyka dotyczące środków odwoławczych na nadmierną długość postępowania sądowego lub egzekucyjnego, w szczególności, w zakresie obowiązujących przepisów ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki („Ustawa z 2004 roku”) zostały omówione w decyzjach Trybunału w sprawach *Charzyński przeciwko Polsce*, skarga nr 15212/03 (dec.), §§ 12-23, ECHR 2005-V, oraz *Ratajczyk przeciwko Polsce*, skarga nr 11215/02 (dec.), ECHR 2005-VIII, oraz w jego wyroku w sprawie *Krasuski przeciwko Polsce*, skarga nr 61444/00, §§ 34-46, ECHR 2005-V

PRAWO**I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 3 KONWENCJI**

47. Skarżący sformułował zarzut, iż warunki jego osadzenia w Areszcie Śledczym w Gdańsku (przeludnienie oraz brak odpowiedniego wyżywienia) prowadziły do niehumanitarnego i poniżającego traktowania, sprzecznego z Artykułem 3 Konwencji, który stanowi co następuje:

“Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.”

48. Rząd zakwestionował niniejsze stanowisko.

A. Dopuszczalność skargi*1. Zarzut wstępny Rządu*

49. Rząd stwierdził, iż skarżący mógł skorzystać ze środka odwoławczego do władz administracyjnych tj. wnieść skargę do władz

penitencjarnych. Rząd podkreślił następnie, iż w dniu 26 października 2006 roku skarżący został zwolniony z Aresztu Śledczego w Gdańsku. W tych okolicznościach, sytuacja prowadząca do zarzucanego naruszenia Artykułu 3 Konwencji przestała obowiązywać, a skarżący powinien był wnieść powództwo cywilne na podstawie artykułu 24 w związku z artykułem 448 Kodeksu cywilnego celem dochodzenia zadośćuczynienia za uprzednie naruszenie.

50. W związku z powyższym, Rząd zwrócił się do Trybunału o odrzucenie skargi ze względu na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych, zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 Konwencji.

51. Skarżący generalnie zakwestionował powyższe stanowisko, utrzymując, iż wskazane przez Rząd środki odwoławcze nie mogły zostać uznane za „skuteczne” dla celów Artykułu 35 ust. 1 Konwencji.

52. Trybunał rozpatrywał już podobny zarzut niewyczerpania krajowych środków odwoławczych, podnoszony przez Rząd w wyżej wymienionej sprawie *Łatak przeciwko Polsce* i rozważał przytoczone argumenty nie tylko w kontekście tego konkretnego skarżącego, lecz również w odniesieniu do aktualnych oraz przyszłych skarżących wnoszących podobne skargi (zob. *Łatak przeciwko Polsce*, cyt. wyż., §§ 71-85).

53. Stwierdzając, iż powództwo cywilne na podstawie artykułu 24 w związku z artykułem 448 Kodeksu cywilnego może być uznane za „skuteczny środek odwoławczy” dla celów Artykułu 35 ust. 1 Konwencji od dnia 17 marca 2010 roku oraz uwzględniając 3-letni okres przedawnienia na wniesienie takiego powództwa, Trybunał uznał, iż zasadniczo w odniesieniu do wszystkich spraw, w których do czerwca 2008 roku domniemane naruszenie zostało naprawione na drodze zapewnienia skarżącemu warunków zgodnych z Konwencją lub zakończyło się *ipso facto* na skutek zwolnienia skarżącego, skarżący powinni wnieść powództwo cywilne o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych (ibid. § 85 oraz § 76 odpowiednio).

54. W niniejszej sprawie, okoliczności powodujące domniemane naruszenie Artykułu 3 przestały istnieć w dniu 26 października 2006, kiedy skarżący został zwolniony z Aresztu Śledczego w Gdańsku. Trybunał stwierdza zatem, iż z uwagi na fakt, że wniesienie odpowiedniego powództwa cywilnego na podstawie artykułu 24 i 448 Kodeksu cywilnego ograniczone jest 3-letnim ustawowym termin przedawnienia, skarżący nie może w chwili obecnej skorzystać z przedmiotowego środka odwoławczego.

55. Ponadto, Trybunał przypomina, iż w wydanych wyrokach pilotażowych w sprawach *Orchowski* oraz *Norbert Sikorski* (zob. *Orchowski*, cyt. wyż., § 96 oraz *Norbert Sikorski*, cyt. wyż., §§ 100-101) uznał już, iż stwierdzenie Trybunału Konstytucyjnego oraz tego Trybunału, że przeludnienie w polskich zakładach karnych miało charakter strukturalny „osłabiło skuteczność dostępnych krajowych środków odwoławczych

sprawiając, że stały się one teoretyczne, iluzoryczne i niezdolne do zapewnienia zadośćuczynienia w związku z zarzutem skarżącego” w czasie, gdy skarżący ci wnieśli skargi do Trybunału (ibid. § 111 oraz § 121 odpowiednio). Powyższe wnioski mają także zastosowanie w przedmiotowej sprawie, która została wniesiona w dniu 28 sierpnia 2006 roku.

56. Trybunał oddala zatem zarzut wstępny Rządu dotyczący niewyczerpania krajowych środków odwoławczych.

2. *Zjawisko przeludnienia*

57. Trybunał stwierdza w konkluzji, iż skarga dotycząca osadzenia w przeludnionej celi mieszkalnej nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) Konwencji. Nie znaleziono jakichkolwiek innych przesłanek, by uznać ją za niedopuszczalną.

3. *Brak odpowiedniego wyżywienia*

(a) **Stanowiska stron**

58. Skarżący stwierdził, iż jakość posiłków wydawanych w Areszcie Śledczym w Gdańsku była bardzo zła. Pomimo, że dokonywał zakupu dodatkowej żywności, w czasie dwóch lat, które spędził w areszcie stracił 20 kg.

59. Rząd podniósł, iż posiłki wydawane skarżącemu spełniały odpowiednie normy określone przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

(b) **Stanowisko Trybunału**

60. Trybunał odnotowuje zarzut skarżącego dotyczący złej jakości pożywienia, który kwestionuje Rząd. Trybunał zauważa następnie, że podczas gdy niezapewnienie posiłków zgodnie z ogólnymi wytycznymi w zakresie norm wyżywienia i jadłospisem więziennym może stanowić zagrożenie dla zdrowia osadzonych (dla porównania zob. *Rotaru przeciwko Mołdawii*, skarga nr 51216/06, § 37, z dnia 15 lutego 2011 roku), nie stwierdzono, by sytuacja taka miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Ponadto, skarżący nie przedstawił jakichkolwiek dowodów świadczących, że podniósł skargę co do istoty sprawy przed administracją więzienną. W konsekwencji, wynika stąd iż skarga ta jest oczywiście bezzasadna i musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 3 (a) i 4 Konwencji.

B. Meritum skargi

1. Stanowiska stron

(a) Skarżący

61. Skarżący stwierdził, iż warunki jego osadzenia w Areszcie Śledczym w Gdańsku nie spełniały standardów zgodnych z Artykułem 3 Konwencji. Podnosił on w szczególności, że przebywał w przeludnionych celach. Ponadto, warunki osadzenia były nieludzkie. Cele były zaprojektowane w sposób, który uniemożliwiał swobodne poruszanie się dwóch osadzonych, dzielących pomieszczenie. Cele mieszkalne posiadały wydzielony kącik sanitarny, jednak jego powierzchnia została wliczona do powierzchni całkowitej celi.

(b) Rząd

62. Rząd przedstawił spis cel mieszkalnych, w których przebywał skarżący w Areszcie Śledczym w Gdańsku. Przyznał, iż pomiędzy dniem 29 sierpnia a dniem 1 września 2005 roku oraz pomiędzy dniem 12 a 15 września 2005 roku przestrzeń przypadająca na jednego osadzonego w celach, w których przebywał skarżący była mniejsza niż 3m². Rząd utrzymywał jednak, że skarżący nie cierpiał z powodu nieludzkiego i poniżającego traktowania, które osiągnęło minimalny poziom surowości w rozumieniu Artykułu 3 Konwencji.

2. Stanowisko Trybunału

63. Powtórzenie ogólnych zasad dotyczących oceny warunków osadzenia zgodnych z Artykułem 3 znajduje się w wyroku wydanym przez Trybunał w sprawie *Orchowski przeciwko Polsce* (cyt. wyż., §§ 119-229).

64. Trybunał stwierdził już w dwóch wydanych wyrokach pilotażowych w sprawach *Orchowski przeciwko Polsce* oraz *Norbert Sikorski przeciwko Polsce*, iż przez wiele lat, mianowicie od 2000 roku do co najmniej połowy 2008 roku, zjawisko przeludnienia w polskich zakładach karnych i aresztach śledczych ujawniło problem strukturalny, polegający na stosowaniu „praktyki niezgodnej z Konwencją” (zob. *Orchowski*, cyt. wyż., § 151, oraz *Norbert Sikorski*, cyt. wyż., §§ 155-156).

65. Trybunał zauważył, iż w przedmiotowej sprawie Rząd przyznał, że w trakcie dwóch okresów osadzenia skarżącego w Areszcie Śledczym w Gdańsku (obejmujących w sumie 8 dni), zapewniona mu przestrzeń osobista była mniejsza niż 3 metry kwadratowe (zob. paragraf 53 powyżej).

66. W przeciwieństwie do sprawy *Dmitriya Rozhina* (zob. *Dmitriy Rozhin przeciwko Rosji*, skarga nr 4265/06, § 52, z dnia 23 października 2012 roku), w której skarżący spędził 11 dni w celi dyscyplinarnej o powierzchni mniejszej niż 2m² na osobę, Trybunał stwierdza, iż w przedmiotowej sprawie skarżący spędził 4 dni w celi, w której zapewniono

mu powierzchnię około 2.1 m² na osobę. Następnie, skarżący spędził 4 dni w celi, w której zapewniono mu powierzchnię około 2.6 m² na osobę (zob. paragrafy 22 oraz 23 powyżej).

67. Trybunał stwierdza, mając na względzie krótki czas pobytu skarżącego w tych celach (dwa czterodniowe okresy), że warunki jego osadzenia nie osiągnęły stopnia dotkliwości wymaganego, by uznać traktowanie za niehumanitarne lub poniżające w rozumieniu Artykułu 3 Konwencji (zob. *Dmitriy Rozhin*, cyt. wyż., § 53, *Fetisov i inni przeciwko Rosji*, skargi nr 43710/07, 6023/08, 11248/08, 27668/08, 31242/08 oraz 52133/08, § 138, z dnia 17 stycznia 2012 roku).

68. Wynika stąd, iż nie doszło do naruszenia Artykułu 3 Konwencji.

II. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 5 ust. 3 KONWENCJI

69. Skarżący zarzucił, iż długość stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania była nadmierna. Powołał się na Artykuł 5 ust. 3 Konwencji, który w istotnej dla sprawy zakresie, stanowi, co następuje:

“Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit. c) niniejszego Artykułu ... ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę.”

A. Dopuszczalność skargi

70. Rząd nie zakwestionował dopuszczalności tej skargi.

71. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) Konwencji. Trybunał stwierdza ponadto, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Rozpatrywany okres

72. Rozpatrywany okres rozpoczął bieg w dniu 4 grudnia 2004 a zakończył w dniu 26 października 2006 roku; wynosił on zatem jeden rok, dziesięć miesięcy i dwadzieścia dwa dni.

2. Stanowiska stron

(a) Skarżący

73. Skarżący sformułował zarzut przewlekłości tymczasowego aresztowania

(b) Rząd

74. Rząd utrzymywał, iż w niniejszej sprawie wszelkie przesłanki do zastosowania oraz przedłużenia tymczasowego aresztowania zostały spełnione. Podstawą do umieszczenia skarżącego w areszcie było uzasadnione podejrzenie, iż popełnił on zarzucane mu czyny, poważny charakter przestępstw oraz surowość grożącej mu kary. Ponadto, wzrosło ryzyko utrudniania postępowania lub fałszowania dowodów z uwagi na znaczną szkodę majątkową, która powstała wobec spółki na skutek rzekomego działania skarżącego. W opinii Rządu, sprawa była bardzo zawiła, ponieważ miała charakter gospodarczy a zeznania skarżącego oraz innych współoskarżonych pozostawały w sprzeczności. W momencie wniesienia aktu oskarżenia przeciwko skarżącemu, akta sprawy składały się ze 107 tomów i dotyczyły 61 przestępstw, których rzekomo dopuściło się 12 oskarżonych. Na koniec, w opinii Rządu, władze krajowe dochowały w tej sprawie szczególnej staranności.

3. Stanowisko Trybunału

75. Trybunał przypomina, że ogólne zasady dotyczące prawa do “bycia sądzonym w rozsądnym terminie albo zwolnionym na czas postępowania”, gwarantowanego na mocy Artykułu 5 ust. 3 Konwencji zostały zawarte w kilku wydanych wcześniej wyrokach (zob., między innymi, *Kudła przeciwko Polsce*, cyt. wyż., § 110 *et seq.*; oraz *McKay przeciwko Wielkiej Brytanii*. [GC], skarga nr 543/03, §§ 41-44, ECHR 2006-..., z kolejnymi odniesieniami).

76. Władze, wydając decyzję w przedmiocie tymczasowego aresztowania, oprócz uzasadnionego podejrzenia wobec skarżącego, oparły się głównie na trzech przesłankach, mianowicie: poważnym charakterze przestępstw, które mu zarzucono, surowości grożącej mu kary oraz istnieniu ryzyka fałszowania dowodów.

77. Trybunał zauważa, iż skarżącemu postawiono szereg zarzutów dotyczących prowadzenia spółki. Prawdą jest, iż skarżący nie został oskarżony o udział w zorganizowanej grupie przestępczej (*a contrario Bąk przeciwko Polsce*, skarga nr 7870/04, § 57, z dnia 16 stycznia 2007 roku). Postępowanie w przedmiotowej sprawie dotyczyło jednak 11 innych współoskarżonych, kilkuset świadków oraz wymagało zebrania materiału dowodowego z zagranicy (zob. paragrafy 8 i 9 powyżej).

78. Trybunał przyjmuje argument, że uzasadnione podejrzenie popełnienia przez skarżącego poważnych przestępstw oraz surowość grożącej mu kary stanowiły początkowo istotne przesłanki do zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania. Potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, w szczególności procesu uzyskiwania zeznań od licznej grupy świadków, stanowiła także uzasadnioną podstawę do utrzymania stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego.

79. Trybunał bierze pod uwagę fakt, iż w sytuacji, gdy władze uznały, iż dalsze przedłużanie okresu stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego przestało być zasadne, został on zwolniony (zob. paragraf 16 powyżej).

80. Powyższe rozważania są wystarczające, by Trybunał uznał w konkluzji, iż przesłanki do zastosowania wobec skarżącego tymczasowego aresztowania w sposób “istotny” i “wystarczający” uzasadniały umieszczenie go w areszcie przez cały stosowny okres, mianowicie przez niemal rok i jednaście miesięcy.

81. Zadaniem Trybunału jest ustalenie zatem, czy władze krajowe dochowały “szczególnej staranności” w toku postępowania.

82. Trybunał zauważa w tym względzie, iż śledztwo było szczególnie zawile, mając na uwadze liczbę współoskarżonych oraz fakt, że dotyczyło ono skomplikowanych kwestii gospodarczych i finansowych. Trybunał nie dostrzega żadnych znaczących okresów beczynności na etapie śledztwa lub w początkowej fazie procesu. Z tych względów, Trybunał uznaje, iż w rzeczonym czasie, sprawa skarżącego była rozpoznawana przez władze krajowe z należyłą starannością.

83. W związku z powyższym, Trybunał uznaje, iż nie doszło do naruszenia Artykułu 5 ust. 3 Konwencji.

III. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 8 KONWENCJI

84. Skarżący wniósł następnie skargę na podstawie Artykułu 8 Konwencji, podnosząc, że surowe ograniczenia dotyczące widzeń z jego rodziną przez cały okres osadzenia, w szczególności z młodszym dzieckiem i matką, stanowiły dla niego wyjątkowo poważne obciążenie.

Artykuł 8, w istotnym dla sprawy zakresie, stanowi, co następuje:

“1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia ... rodzinnego

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.”

A. Dopuszczalność skargi

85. Rząd nie kwestionował dopuszczalności tej skargi.

86. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 ust. 3 (a) Konwencji. Trybunał stwierdza ponadto, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Zasady wywiedzione w orzecznictwa Trybunału

87. Zasady ogólne, w istotnym dla sprawy zakresie, zostały ujęte w wyrokach w sprawach *Piechowicz i Horych* (zob. *Piechowicz* cyt. wyż., § 212; *Horych* cyt. wyż., §§ 122-124). Niemniej Trybunał przypomina, iż jakakolwiek ingerencja władz państwowych w prawo osadzonego do poszanowania życia rodzinnego musi być stosowana „zgodnie z prawem”, musi dążyć do osiągnięcia jednego lub więcej prawnie uzasadnionych celów wymienionych w paragrafie 2 Artykułu 8 a także musi być uzasadniona, jako „konieczna w demokratycznym społeczeństwie (zob. *Horych*, cyt. wyż., § 123).

2. Odmowa widzeń z rodziną

(a) Stanowiska stron

(i) Skarżący

88. Skarżący stwierdził, iż w trakcie tymczasowego aresztowania jego prawo do korzystania z widzeń z rodziną było ograniczone. W szczególności, odniósł się on do faktu, iż udzielano mu zezwolenie na widzenie z rodziną wyłącznie raz w miesiącu. Ponadto, istniały miesiące, w których rodzina skarżącego nie mogła w ogóle korzystać z widzenia.

89. Skarżący podkreślił, iż ograniczenie kontaktu z jego dwuletnim dzieckiem oraz osiemdziesięciodwuletnią matką (poprzez ograniczenie liczby widzeń oraz uniemożliwienie bezpośredniego kontaktu) dowodzą, iż był on traktowany w sposób nieludzki.

90. Skarżący uznał w konkluzji, iż nałożone ograniczenia spowodowały u niego emocjonalny ból i cierpienie. Władze ingerowały w jego prawa wynikające z Artykułu 8 Konwencji w sposób arbitralny i nieproporcjonalny. Skarżący zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie naruszenia niniejszego postanowienia Konwencji.

(ii) Rząd

91. Rząd podniósł, że kontakt skarżącego z rodziną nie został ograniczony. Skarżący skorzystał z widzeń z żoną, dzieckiem oraz matką trzydzieści dwa razy. W marcu 2005 roku oraz w lipcu 2006 skarżący odbył trzykrotnie widzenie z rodziną. Ponadto, w ciągu ośmiu innych miesięcy skarżący korzystał z widzeń z osobami najbliższymi dwa razy w miesiącu. Rzeczywiście skarżącemu nie udzielono zezwolenia na widzenie w marcu 2006, jednakże w kwietniu 2006 skarżący odbył dwa widzenia z rodziną.

92. Rząd uznał w konkluzji, iż nałożone ograniczenia nie prowadziły do ingerencji w prawa skarżącego wynikające z Artykułu 8 Konwencji. Mając na uwadze powyższe, Rząd stwierdził, że nie doszło do naruszenia Artykułu 8 Konwencji.

(b) Stanowisko Trybunału

93. Trybunał zauważa, iż nie zakwestionowano, że co najmniej jednokrotnie, mianowicie w dniu 13 marca 2006 roku, skarżącemu nie udzielono zezwolenia na widzenie z rodziną oraz że decyzja ta nie zawierała żadnego uzasadnienia (zob. paragraf 29 powyżej). Trybunał stwierdza zatem, iż ograniczenie osobistego kontaktu skarżącego z rodziną stanowiło "ingerencję" w jego prawo do poszanowania życia rodzinnego.

94. Trybunał zauważa, że zaskarżony środek został zastosowany na podstawie artykułu 217 ust. 1 Kodeksu karnego wykonawczego Trybunał stwierdza następnie, iż przepis ten, w brzmieniu obowiązującym w rzeczonym czasie, przyznawał właściwemu organowi władzy (prokuratorowi lub sądowi) prawo do udzielenia zezwolenia na widzenie w więzieniu. Przepisy jednak nie zawierały szczegółowych wskazań dotyczących warunków udzielania takiego zezwolenia, nie zawierały wskazówek, na jakiej podstawie władze mogły zdecydować, czy zakaz widzeń w konkretnym przypadku jest uzasadniony i jakie czynniki mogą mieć znaczenie dla wydania takiej decyzji. Nie przewidywały także możliwości odwołania się od decyzji o odmowie widzeń. Decyzje te zostały więc pozostawione do absolutnego uznania władz (zob. *Dochnal przeciwko Polsce*, nr 31622/07, § 95, 18 września 2012 roku).

95. Trybunał zauważa ponadto, że stwierdził już w podobnych sprawach przeciwko Polsce, iż artykuł 217 ust. 1 Kodeksu karnego wykonawczego nie wskazywał w wystarczająco jasny sposób zakresu i sposobu skorzystania z uznaniowości nadanej odpowiednim organom przy ograniczaniu prawa do widzeń. W konsekwencji Trybunał uznał, że nieuzasadniona odmowa udzielenia zezwolenia na widzenie nie była "zgodna z prawem" i stwierdził naruszenie Artykułu 8 z uwagi na arbitralny charakter ingerencji (zob. *Wegera przeciwko Polsce*, nr 141/07, § 74-75, 19 stycznia 2010 roku; *Popenda przeciwko Polsce*, nr 39502/08, § 72, 9 października 2012 roku).

96. Z tych względów, Trybunał uznaje w konkluzji, iż odmowa udzielenia zezwolenia na widzenie z rodziną w niniejszej sprawie nie była zgodna z prawem. W związku tym, nie jest konieczne ustalenie, czy pozostałe warunki nałożone przez Artykuł 8 ust. 2 zostały spełnione.

97. Stwierdzono, zatem naruszenie Artykułu 8 Konwencji.

3. Ograniczenie bezpośredniego kontaktu

(a) Stanowiska stron

98. Skarżący sformułował ponadto zarzut, iż nie mógł w pełni korzystać z widzeń, na które uzyskał uprzednio zezwolenie lub do których miał prawo każdego miesiąca, ponieważ szczególne przepisy dotyczące widzeń, wykluczyły kilkakrotnie możliwość bezpośredniego fizycznego kontaktu z osobami odwiedzającymi. Skarżący podniósł, bez podania jakichkolwiek szczegółów, że niekiedy miał on jedynie prawo do korzystania z tak zwanych “widzeń przez telefon”, bez możliwości bezpośredniego kontaktu, ponieważ był on oddzielony od osób odwiedzających szybą wykonaną z tworzywa Perspex i mogli komunikować się wyłącznie za pośrednictwem wewnętrznego aparatu telefonicznego.

99. Rząd utrzymywał, iż podczas przeważającej większości widzeń skarżący miał zapewnioną możliwość bezpośredniego kontakt z osobami bliskimi. Spośród trzydziestu dwóch widzeń skarżącego z żoną, najmłodszym dzieckiem oraz matką, bezpośredni kontakt został ograniczony jedynie trzykrotnie, mianowicie w dniu 27 września 2005 roku, 2 listopada 2005 roku oraz 11 stycznia 2006 roku.

(b) Stanowisko Trybunału

100. Trybunał zauważa, iż trzykrotnie (w dniach 27 września 2005 roku, 2 listopada 2005 roku oraz 11 stycznia 2006 roku) skarżący został oddzielony od rodziny szybą wykonaną z tworzywa Perspex (zob. paragraf 31 powyżej). Trybunał stwierdza, iż prowadziło to do “ingerencji” w prawa skarżącego, gwarantowane na mocy Artykułu 8 Konwencji.

101. Trybunał zauważa ponadto, iż zaskarżony środek został zastosowany na podstawie artykułu 217 ust. 1 Kodeksu karnego wykonawczego. Przepis ten, w brzmieniu obowiązującym w rzeczonym czasie, przyznawał właściwemu organowi władzy (prokuratorowi lub sądowi) prawo do określania sposobu przeprowadzenia widzenia. Trybunał stwierdza następnie że, zgodnie z zasadą zawartą w tym przepisie, osoby odwiedzające nie mogły pozostawać w bezpośrednim fizycznym kontakcie z tymczasowo aresztowanym. Trybunał jest przekonany w konsekwencji, iż przedmiotowa ingerencja była “zgodna z prawem”.

102. W opinii Trybunału ponadto można uznać, iż kwestionowane środki zostały zastosowane w celu “ochrony porządku i zapobiegania przestępczości”, co stanowi uprawniony cel wynikający z Artykułu 8.

103. Zadaniem Trybunału jest ustalenie, czy zachowano właściwą równowagę między konkurującymi ze sobą interesami publicznymi i prywatnymi (zob. *Horych*, cyt.wyż., § 126), mając na względzie przywołany uprawniony cel).

104. Trybunał przyjmuje argument, iż w pewnych sytuacjach nałożenie ograniczeń na kontakty osadzonego z osobami bliskimi może być zgodne z Artykułem 8 (zob. *Horych* cyt. wyż., § 129). Jednakże, w niniejszej sprawie Rząd nie przedstawił żadnego wyjaśnienia, dlaczego trzykrotnie uznano za konieczne odseparowanie skarżącego od członków jego najbliższej rodziny przy pomocy bariery fizycznej. W szczególności, nie przywołano żadnych argumentów dotyczących zasadności realizowanego celu lub konieczności zastosowania przedmiotowego środka w tych konkretnych okolicznościach. Trybunał zauważa, iż środek ten nie został nigdy zastosowany podczas pozostałych dwudziestu dziewięciu widzeń. Trybunał nie dostrzega spójnego wzorca w zakresie stosowania wspomnianych powyżej ograniczeń i uznaje, że zostały one nałożone przez władze krajowe w sposób arbitralny i przypadkowy. Jedynie z tych względów, Trybunał stwierdza, iż prawo skarżącego do poszanowania jego życia rodzinnego zostało naruszone.

105. Stwierdzono, zatem naruszenie Artykułu 8 Konwencji.

IV. INNE ZARZUTY NARUSZENIA KONWENCJI

106. Skarżący, powołując się na Artykuł 6 ust. 1 Konwencji, sformułował następnie zarzut przewlekłości postępowania w prowadzonej przeciwko niemu sprawie karnej.

107. Trybunał zauważa, iż skarżący nie wniósł skargi do sądów krajowych na mocy Ustawy z 2004 roku (zob. paragraf 20 powyżej). Wynika stąd, że ta część skargi musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 1 i 4 Konwencji z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych.

108. Na koniec, skarżący podniósł, że jego prywatna korespondencja podlegała cenzurze.

109. Jednakże w świetle całego zgromadzonego przez Trybunał materiału dowodowego oraz mając na uwadze podnoszone zarzuty, których zakres mieści się w kompetencji Trybunału, stwierdza on, iż nie wykazano, by doszło do naruszenia praw i wolności zawartych w Konwencji lub jej Protokołach. Wynika stąd, że ta skarga jest oczywiście bezzasadna i musi zostać odrzucona zgodnie z Artykułem 35 ust. 3 (a) i 4 Konwencji.

V. VIII. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

110. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

“Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

111. Skarżący dochodził kwoty 30.000 euro z tytułu szkody niematerialnej.

112. Rząd kwestionował to roszczenie.

113. Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 1.500 euro z tytułu doznanej szkody niematerialnej.

B. Koszty i wydatki

114. Skarżący nie dochodził zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi lub w postępowaniu przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

115. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN, TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargi na podstawie Artykułu 3 (przeludnienie), 5 ust. 3 oraz 8 (odmowa udzielenia zezwolenia na widzenie z osobami najbliższymi oraz ograniczenie bezpośredniego kontaktu z członkami rodziny) za dopuszczalne, a pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
2. *Stwierdza*, że nie nastąpiło naruszenie Artykułu 3 Konwencji;
3. *Stwierdza*, że nie nastąpiło naruszenie Artykułu 5 ust. 3 Konwencji;
4. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 8 Konwencji w związku z kilkakrotną odmową udzielenia zezwolenia na widzenie z osobami

najbliższymi oraz ograniczeniem bezpośredniego kontaktu z rodziną w trakcie pewnych widzeń;

5. *Stwierdza,*

(a) że pozwane państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku zgodnie z Artykułem 44 ust. 2 Konwencji kwotę 1.500 euro (tysiąc pięćset euro), powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę, tytułem poniesionej szkody niematerialnej, przeliczoną na walutę polską po kursie obowiązującym w dniu wydania rozstrzygnięcia;

(b) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od tych kwot odsetki zwykle według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe;

6. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim oraz obwieszczono pisemnie dnia 9 kwietnia 2013 roku, zgodnie z Regułą 77 ust. 2 i ust. 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş Aracı
Zastępca Kanclerza

Ineta Ziemele
Przewodniczący